

Bodø kommune
v/Byplansjef Annelise Bollan
Postboks 319
8001 Bodø
postmottak@bodo.kommune.no

Referanse

2017/15119

Bodø, 18. januar 2019

Høringsuttalelse planprogram for kommunedelplan NYBY

Bodø Næringsforum (BNF) er bedriftenes interesseorganisasjon og talerør i Bodø. Vi er eid av våre medlemmer. Vårt hovedfokus er at lokale bedrifter får vedtatt og tilrettelagt gode lokale rammebetingelser. Ved gode vedtak og tilrettelegging fra kommunen vil bedriftene og dets sysselsatte samhandle, skape verdier, utvikle i og bidra til Bodø kommunes skatteinngang. BNF har de siste fem årene hatt netto 37 prosent økning i medlemsmassen, som nå består av 330 direkte medlemmer.

Vi ønsker med dette å gi vår høringsuttalelse til planprogram kommunedelplan NYBY.

Det er rett og slett med stor begeistring at vi nå gir vårt hørings svar på en så historisk høring som en egen plan for NYBY. En plan som vi håper skal rulleres hvert 4. år slik at det i fremtiden blir stor grad av involvering i utviklingen av arealene. Det vil si at man på nåværende tidspunkt ikke legger detaljføringer som begrenser de mulighetene vi i dag ikke ser. Men at man på dette tidspunktet først og fremst ser på hovedtrekkene til arealene.

Vi ønsker naturlig nok at det avsettes nok areal til verdiskaping, sysselsetting og næringsutvikling på arealene som vi nå gir hørings svar på.

Bodø som en del av løsningen til opprettholdelse av fremtidig velferd

I nær fremtid vil Norge være avhengig av at en større andel av private sektorer skaper verdier for å opprettholde nasjonens velferd. Nord-Norge og Bodø kan bidra til dette gjennom våre ressurser og råvarer i umiddelbare nærhet.

Vi mener det må legges til rette for verdiskaping innen alt fra industri, lett industri, logistikk, kunnskapsarbeidsplasser, tjenesteytende næringer, varehandel, handel også

videre. Å bygge selve byen gir naturligvis verdiskaping, men det viktigste er å legge klokt til rette for arealer som gir verdiskaping og sysselsetting i flere hundre år.

Campus Nord Universitet

Vi ber om at det settes av arealer til en fremtidig Campus. Verden og spesielt hvordan man i U&H sektoren utdanner studenter er i stadig endring. Studenter vil bli mer mobile og digitale - det vil også fremtidens læringsarenaer være. Vi er godt kjent med Nord universitets strategi med vekst på Mørkved, men vi tror allikevel at et større Campus nærmere sentrum i fremtiden vil bli nødvendig.

Med mennesket i sentrum – hele livet – blande generasjonene

Det er noen perspektiver vi ønsker at kommunen må ta hensyn til i sin fremtidige planlegging, og det er å se på hvordan man kan bryte ned silotekning i forhold til hvordan vi oppholder oss; små barn er i barnehagen, elever i skolen, studenter på universitet, eldre er på eldre/gamlehjem. Denne måten å organisere mennesker på mener vi at man i fremtiden med fordel kan bryte ned. Og at man fra kommunens side har et bevist forhold til hvordan man kan legge til rette for møteplasser mellom disse, men også hvordan man arealmessig legger til rette for blanding og samskaping på tvers av generasjoner. Og på en slik måte at eiendomsutviklere finner det økonomisk forsvarlig å utvikle og finansieres slike prosjekt.

Vi mener det er god folkehelse å bygge bomiljøer der beboere kan bo lengre hjemme. Å legge til rette for at man kan ha en verdig alderdom, og det å bo og i samme nabolag hele livet vil være viktig. I tillegg vil det være viktig å legge til rette for at barn og eldre kan møtes og samskape – kanskje i samme kvartal? Dette er folkehelse i praksis og vil være en berikelse for både eldre og barn. Seniorer er en stor ressurs, overfor både studenter og barn.

Bodø - et unikt logistikk knutepunkt

Bodø er et unikt logistikk knutepunkt. Det er ingen andre byer/steder i Norge som har havn, jernbane, lufthavn og vei så nært hverandre. Disse fire transportbærerne utfyller hverandre og er et sterkt næringsmessig konkurransefortrinn som Bodø og Salten kan høste større verdiskaping ut av - enn vi har klart frem til dags dato. Hvis bedrifter vurderer etablering i nord, kan et godt logistikk knutepunkt gi Bodø et sterkt fortrinn.

Samferdsel og logistikk som en egen sektor kan i seg selv bidra til stor verdiskaping og sysselsetting. Nettopp derfor må det intermodale knutepunktet styrkes, med ytterligere nærhet mellom disse fire. I tillegg til nærhet; flyten av varer mellom disse fire må skje sømløst og med «svarte skilt». Det er også viktig at kommunen legger til rette å trinnvis utvikle ny havn mens vi enda har «den gamle» operativ/i drift. Det må i tillegg

etterstrebes at transporten på de intermodale knutepunktene skjer både bærekraftig og miljøvennlig.

Vi ser også helt klart for oss at jernbanen helt frem til flyplassen må legges under bakken. Det må vurderes om banen på et tidspunkt før lufthavnen skal opp på bakkenivå for avlastning av gods i området Stormyra/Olav V gt. Det må utredes om dette skal være en ren godsbane eller den skal håndtere også persontrafikk. Og det bør i så fall sterkt vurderes dobbeltlinje eller krysningsspor.

Vi ser for oss at sjømat er den mest nærliggende og aktuelle eksportvaren over dette knutepunktet. Eksempelvis kjøres laks i dag mye med trailer direkte fra slakteriene i vår region og ned til markedene i Europa. Å rute disse inn til Bodø hvor både fly og tog er et alternativ er både relevant å jobbe for, men også et grønnere alternativ.

Nord-Øst-Passasjen vil i fremtiden bli brukt mer pga. isfri passasje. Bodø kan i fremtiden fungere som en godskontainerhavn/hub for det norske, skandinaviske, nordiske og europeiske markedene. Mulighetene rundt avsetting av tilstrekkelig fremtidig areal til godsmengdene må utredes. I tillegg må det utredes utbyggingen av en molo som bidrar til at havnefasilitetene i nord-vest blir trygge.

Det må settes av tilstrekkelig areal til logistikk og til gode samferdselsløsninger ellers. Vi tenker at Bodø må lære av hvordan man selv har skapt flaskehals, slik vi eksempelvis er i dag mellom havn og jernbane på Leira.

Det eksisterende området mellom havn og jernbane på Leira kan i et fremtidig perspektiv gjøres tilgjengelig for myke trafikanter (mellom jernbane og havn). Dette kan gi et løft for bykjernen, og er et punkt som må utredes nærmere.

Regulere nok areal til fremtidig vekst på Bodø Lufthavn

Det er også i et fremtidsperspektiv svært nødvendig at man forvalter arealene i nærheten av Nye Bodø Lufthavn varsomt og strategisk. Det vil si sørge for at det på kort og lang sikt er tilstrekkelig buffersoner for vekst her. Vi tenke spesielt på lengden til rullebanen.

Grundig geologisk undersøkelse

Vi mener at det i planprogrammet også må settes av midler for å gjøre en større geologisk kartlegging av grunnen. «Bodøleira» er godt kjent blant utbyggere og kommunen i dag. Men hvor befinner den seg på NYBY? Og hvor finner vi fjell? Et oversikts kart som viser geologien vil bidra til bedre fremtidig planlegging. Spesielt tenker vi da på jernbane i tunell helt frem til nord-vest på halvøyen.

Midlertidig bruk av arealer

Det er store arealer som nå skal tas i bruk. Vi mener at kommunen må legge til rette for midlertidig bruk av arealene. Det kan være å legge til rette for idrett, kultur, arrangement, men også at ulike næringer får anledning, hvis og når, det er arealkrevende forretningsmodeller som skal testes ut. Kommunen må så klart være tydelig på når det er snakk om midlertidig bruk av arealene og når det er arealbruken reguleres på permanent basis. Og opprydding må så klart forventes etter midlertidig bruk.

Overflatevann

Vi mener at rent overflatevann bør behandles i bekker fremfor å legges i rør. Dette fordi dette kan bidra til et mangfoldig fugleliv og direkte visuell berikelse for innbyggerne.

Hernesveien som gang- og sykkelvei mellom lufthavn og bykjernen

Hernesveien bør på kort sikt utbygges og legges til rette som gang- og sykkelvei og grønn link mellom bykjernen og Nye Bodø Lufthavn. Spesielt nå som Bodø kommune skal investere i bysykler og det blir mer naturlig å bruke disse mellom bykjernen og den eksisterende og den nye lufthavnen. Vurder også å sørge for å markere «ruten» på et digitalt bykart/app e.l.

Bufferoner mellom næring og tung industri på Langstranda

Industri er ikke enkelt å flytte på. Områder hvor det er etablert tung industri i dag (eks. Langstranda) må unngå å få nærliggende områder omregulert fra næring til bolig. Dette for å unngå konflikter og redusere disse bedriftenes fremtidige utviklingspotensial.

Fremtidige næringer vi kan se for oss og det må legges til rette for

Den mest aktuelle sysselsettings veksten finnes i eksisterende bedrifter som allerede har fart, vekst og ansatte. Disse bedriftene har helt andre muskler til å eksempelvis doble sin sysselsetting enn en gründer har med sin oppstart.

Bodø kommune har selv gjennom vedtatt innovasjonsstrategi pekt ut fire sektorer som vi allerede er gode på og som har stort vekstpotensial.

Samtidig må vi bruke denne anledningen til å minne på at Bodø kommune iverksetter de tiltak som besluttet i den samme innovasjonsstrategien:

1. Synliggjøring av innovasjon
2. Skape innovasjonskultur gjennom utdanning
3. Innovasjonsarenaer
4. Akselerator med tilknyttet investormiljø

Og peke på at Bodø kommune anerkjenner seg selv som ansvarlig for at disse tiltakene settes i gang så snart som mulig.

Havbruk og fiskeri

Fiskeri har Bodø hatt stor verdiskaping av og har en sterk identitet til, over flere hundre år. Våre ressurser fra havet skal vi fortsette å foredle bærekraftig og vi skal fortsette å gjøre dette i og fra Bodø. Fremtidens marked innen hvit fisk og pelagisk fisk er umettelig, og vekst kommer an på fremtidig konsesjonspolitik. Gitt gode rammebetingelser har næringslivet i denne sektoren også fremtidige muligheter innen slakt og videreforedling av hvit og pelagisk fisk.

I forhold til havbruk har vi en svært sterk verdikjede til stede i vår region. Alt fra avl/stamfisk/rogn, settefisk/smolt, matfiskproduksjon, slakting, foredling og salg/distribusjon. I tillegg har vi en voksende leverandørindustri tilknyttet sektoren. Vi viser til kommunens egen strategi på havbruk (2017-2027) som synliggjør at sektoren i 2015 omsatte for 4,1 milliarder. Vi vet at tallet er større nå i 2018/2019. Næringslivet jobber allerede med å finne løsninger for å sende laks med fly fra Bodø Lufthavn.

Vi må også be om tilstrekkelig areal til nye næringer innen havbruk. Her tenker at forskningen som skjer på alger, tang og tare kan bli verdiskaping i fremtiden. Og at man avsetter areal til sjømatproduksjon som i dag ikke har blitt forsket på.

Logistikk rundt sjømat og hvit fisk/pelagisk kan også bli en større fremtidig kunnskapssektor i Bodø.

Reiseliv og opplevelser

Reiseliv og opplevelser er en sektor i vekst. Visit Bodø / Salten ivaretar den utviklende rollen av sektoren i dag, og vi støtter de strategiene og masterplanene denne sektoren jobber etter. Da er det igjen viktig å nevne at det intermodale knutepunktet som Bodø er må fungere smidig også for våre myke trafikanter.

Bodø skal også bygge svært mange hotell og sengekapasiteten vil dobles i løpet av 5-7 år. Dette betyr at hele sektoren vil vokse. Både i randsonen til hotellene, men også leverandørindustrien til hotellene (matgrossister, rengjøring etc.)

Luftfart og dronekompetanse

Bodø har også i dag en stor sektor og verdikjede innen luftfart. Både privat og offentlig sektor utfyller hverandre godt, og vi ser for oss at den i fremtiden vil vokse. Bodø vil i overskuelig fremtid også være vertskap for Forsvarets Operative Hovedkvarter og Bodin leir.

I dag har vi Bodøbedrifter i sektoren som har et nasjonalt og internasjonalt marked i sektoren. Vi kan nevnte Widerøe og dets datterselskaper, Opscom, Norsk Luftfartsmuseum, Luftfartstilsynet, Avinor flygekontroll, fjernstyring av tårn og fagutdanning etc.

Tjenester tilknyttet denne sektoren vil i fremtiden ha god grobunn i og fra Bodø. Og tilstrekkelig arealer må avsettes.

Helse

Høyere levealder, økt velstand og digitalisering vil løfte oss inn i en ny tidsalder med hensyn på det norske helsevesenet. Det vil være nødvendig – på grunn av for få hender i arbeid – å ta i bruk digital hjelp der man kan.

Helseteknologi er noe Bodø har alle forutsetninger for å utvikle. Det jobber 6500 innen helsesektoren i Bodø og vi er helt sikre på at det er teknologiske tjenester som enda ikke har sett dagens lys som kan komme ut Bodø. Gitt at man legger til rette for å finne disse ideene.

Vi tror at det nye helsehuset som Nordlandssykehuset og Bodø kommune jobber med å utvikle/bygge kan bidra til forskning, innovasjon og nyskaping innen sektoren som igjen kan bidra til nye bedrifter. Dette bør nødvendigvis være varer/tjenester som kan eksporteres/selges til øvrige deler av landet, og også kanskje internasjonalt.

Teknologisk sektor

Næringslivet har savnet et teknologisk fakultet, men gjennom UIT – Norges Arktiske universitet bidrar dette i noen grad til ny og fersk kunnskap til sektoren på bachelornivå. Teknologisk masterkompetanse må vi fremdeles hente vi inn til oss.

Bodø har fremdeles sterke teknologibedrifter, og det er store muligheter for at disse både kan vokse og at nye kan komme til.

Fremtiden er dessuten full av muligheter gjennom IOT (Internet of Things), automasjonsfaget, IKT-faget, digitalisering og robotisering. Dette igjen vil bidra til at eksisterende og nye teknologibedrifter finner muligheter i Bodø. Den oppvoksende generasjonen i Bodø tilbyr nå iPad i undervisningen. Dette vil vi høste frukter av i et fremtidsperspektiv, nettopp mhp grunnleggende teknologiske kunnskaper.

Arbeidsplasser som lager grønne løsninger og tjenester ser vi konturene av allerede i dag. Teknologi er nødvendigvis bare en del av forretningsmodellene, og da er grunnleggende kunnskap om teknologiske plattformer viktig.

Byutvikling som eksportvare

Å drive med byutvikling på det nivået vi ser i Bodø nå, er i nasjonal og kanskje internasjonal sammenheng helt unik. Den kompetansen som Bodø kommune nå bygger opp bør vurderes som en «eksportvare» i fremtiden. Vi tenker både på byplan, men også planlegging av strukturer (VA ,vei, digitale løsninger etc.), ZEN, arkitektur etc. Det er også viktig for lokale bedrift at prosjektet skaper arbeidsplasser. Her må vi unngå å importere all kunnskap vi trenger for å utvikle vår egen by.

Smart by gründere og bedrifter

Smart by prosjektet kan bidra til at gründere og eksisterende bedrifter i Bodø ser nye forretningsmuligheter. Her er det viktig at Bodø kommune v/Nærings- og utviklingsavdelingen fortsetter å lage møteplasser og legger til rette for at gründere og bedrifter har god grobunn og muligheter for utvikling og vekst i «smart by-segmentet».

Nullutslippsnabolag

Nullutslippsnabolag er også en sektor som Bodø kan vokse på. Det fordrer da at våre egne aktører i bransjen griper mulighetene. Muligheter som vi forventer at man gjennom det kommunale prosjektet (FME ZEN) legger opp til.

Kunnskap og kompetanse

Bodø næringsforum har i flere år og vil i fremtiden bruke «nyby-nyflyplass» som tematikk på våre møteplasser. Våre møter kan gjerne kalles «kompetanselab'er» i denne sammenheng. Dette gjør vi for å bygge laget internt i medlemsmassen, men også for å bidra til at våre medlemmer ser nye muligheter. Og gjerne sammen med andre bedrifter i medlemsmassen.

Den største sektoren i BNFs medlemsmasse er tjenesteytende næringer og er på hele 33 prosent. Bodø Næringsforum vil fortsette med dette arbeidet for å rigge våre medlemmer til vekst. En stor fordel med tjenesteytende næringer at arealene til disse ofte ikke er spesielt krevende, og ei heller har de spesielt miljømessig stort direkte foravtrykk.

Det er innen tjenesteytende næringer at Bodø bør ha størst muligheter for vekst.

Detaljhandel

Vi mener kommunen på arealene NYBY bør kjøre en konservativ linje mhp detaljhandel, klær og sko (u/bil/motor). Dette er en sektor med sterkt internasjonalt press. Å legge til rette for ytterligere større handel av dette på disse arealene mener vi er uheldig.

Dagligvarehandel/nærbutikker må nødvendigvis fordeles i nærheten der folk skal bo og virke. Men her vil minne om at det må å legges til rette for god distribusjon av varer *til* disse butikkene. Og at større semitrailere må tillattes for avlastning. Det må altså legges til rette for gode logistikkløsninger for avlastning av varer over til butikk.

Kompakte byområder, kombinere boliger og offentlige tjenester

Vi tror det må utvikles mindre logistikkentre og poststasjoner. Her kan førerløse biler fungere som leverandører av varer inn og samtidig hente ut avfall fra områdene.

Vi har tro på at man i større grad i fremtiden integrerer bolig (livsløp), næring, skole, butikk, posthus, barnehager, kantiner, møterom, eldrehjem i konsentrerte i nærområder. Kunsten blir å gjøre arealene og fellesarealene grønne, innbydende og visuelt berikende for innbyggerne i området.

Det er også sannsynlig at man bør tenke kvartaler i utviklingen at disse konseptene. Hvor «hjertekvartalet» kanskje ivaretar gitte hovedfunksjoner og kvartalene rundt «krydrer» med «bare» bolig og lett næring.

Her må det tenkes nytt med hensyn på logistikk på tvers av næringer og lokaliteter. Men med god planlegging og dialog bør dette være mulig å få til. Og igjen; det må være regningsvarende i forhold til at eiendomsutviklere skal investere i slike prosjekt.

Plasskrevende næringer i kompakte byområder – er Olav V. gate løsningen?

Selv om kommunen ønsker å legge til rette for «myke» arealer på NYBY, så vil bilen i stor grad være til stede også i fremtiden. Den vil være nødvendig for oss, men i hvilken grad den er viktig for oss i fremtiden er usikkert. Vi tenker spesielt på delingsøkonomien som vi ser konturene av i dag. Dog, når vi skal frakte større varer fra butikk/stasjon til hjem, så er det sannsynlig at det er nødvendig å frakte disse i en bil.

Her kan f.eks. Olav V. gate fungere som et logistikkcenter for både sentrum og NYBY. Her går det også an å vurdere godsavlastning fra jernbane. Da må det utredes muligheten for å komme opp til bakkenivå i utredningen vi nevner ovenfor. Samt om geologien i området tillater dette. Det må utredes at arealene rundt Olav V. gate kan brukes til dette i fremtiden, og at deler av arealene mot NYBY kan «speile» seg i tilsvarende store nye plasskrevende logistikkarealer.

Vi tenker at akkurat dette området må tilrettelegges for bil, men at farten må tas ned og at arealene i større grad må mykes opp.

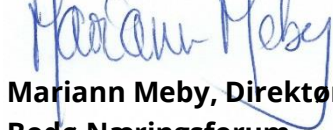
Samarbeid for de beste løsningene

Bodø kommune er dyktig på å involvere befolkningen (BYlab), samt gjennom høringsprosesser. Det samme gjelder at kommunen har gode planer og strategier.

Kunsten er å gå fra plan, strategi til handling og tiltak. Vi mener helt bestemt at det må settes av *egne ressurser* til å rulle og teste ut løsninger, samt gjennomføre tiltak.

Utvikling av så store arealer vil kreve justeringer, korrigeringer og nye planer underveis. Helt konkret bør det etableres møtepunkter i planlegging og utvikling av NYBY. En fast årlig møteplass/konferanse bør vurderes. En åpen møteplass som forteller status: «Her er vi nå», og «dit skal vi» (på kort og lang sikt). Både Salten, Nordland og Nord-Norge må få inviteres og anledning til å delta på dette.

Beste hilsen fra

**Mariann Meby, Direktør
Bodø Næringsforum**